

Správa o výsledku kontroly hospodárenia s finančnými prostriedkami a nakladania s majetkom územnej samosprávy na základe doručených informácií, poznatkov a odporúčaní od zainteresovaných a kompetentných orgánov, parlamentu, poslancov, inštitúcií verejnej správy, organizácií a občanov v obci Žehra

Kontrolná akcia bola vykonaná na základe plánu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky na rok 2011.

Účelom kontroly bolo overiť súlad so všeobecne záväznými právnymi predpismi pri hospodárení s verejnými prostriedkami a plnení povinností pri hospodárení a nakladaní s majetkom územnej samosprávy na základe doručených informácií, poznatkov a odporúčaní od zainteresovaných a kompetentných orgánov, parlamentu, poslancov, inštitúcií verejnej správy, organizácií a občanov.

Predmetom kontrolnej akcie bolo preveriť rozpočet obce, záverečný účet obce, účtovnú závierku, dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom, úroveň vnútorného kontrolného systému.

Kontrola bola vykonaná v obci Žehra, 053 61 Žehra, za obdobie roku 2010 a súvisiace obdobie.

Počas výkonu kontroly bolo zistené

1. Postavenie a charakteristika kontrolovaného subjektu

Obec Žehra (ďalej len „obec“ alebo „kontrolovaný subjekt“) je právnickou osobou, ktorá samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Obec mala vo svojej zriaďovateľskej pôsobnosti dve materské škôlky a dve školské jedálne bez právnej subjektivity. Kontrolou ich zriaďovacích listín vrátane dodatkov bolo zistené, že neobsahovali výchovný jazyk alebo vyučovací jazyk, čím bol porušený zákon o štátnej správe v školstve a školskej samospráve.

2. Rozpočet obce, záverečný účet obce, účtovná závierka

Obec nevykonávala počas roka 2010 zmeny rozpočtu prostredníctvom rozpočtových opatrení, čím nedodržala zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Na základe podnetu certifikovaného audítora obec zaviedla v máji 2010 ozdravný režim. Obec prijala kroky na zníženie dlhu obce, bol schválený ozdravný rozpočet, návrh opatrení na stabilizáciu rozpočtového hospodárenia. Súčasťou návrhu na zavedenie ozdravného režimu nebol časový harmonogram splácania záväzkov, čo bolo porušením zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Starosta obce nepredkladal mesačne správu o plnení ozdravného režimu na rokovanie obecného zastupiteľstva (ďalej len „OZ“), čím porušil vyššie citovaný zákon.

Hlavný kontrolór obce vypracoval písomnú správu k návrhu ozdravného rozpočtu a návrh opatrení na riešenie zlej finančnej situácie obce, ktoré neboli obcou vo väčšine prípadov realizované. Kontrolou bolo zistené, že hlavný kontrolór obce počas ozdravného režimu vopred písomne neodsúhlasil každé použitie finančných prostriedkov obce, čím bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Obec oznámila Ministerstvu financií Slovenskej republiky (ďalej len „MF SR“) kroky, ktorými znížila výšku záväzkov po lehote splatnosti z 30,8 % na 8,2 % skutočných bežných príjmov obce za rok 2009, na základe čoho MF SR súhlasilo s ukončením hospodárenia obce v ozdravnom režime. Kontrolou bolo zistené, že obec dosiahla zníženie svojich záväzkov, napr. uzatvorením splátkového kalendára s najväčším dlžníkom.

Záverečný účet obce za rok 2010 nebol prerokovaný do šiestich mesiacov po uplynutí rozpočtového roka. Obec započítala do výsledku rozpočtového hospodárenia aj finančné operácie, čím nesprávne vyčíslila výšku rozpočtového hospodárenia. Skutočný výsledok hospodárenia obce v roku 2010 bol schodok v sume 20 030 eur. Uvedenými konaniami bol porušený zákon o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Kontrolou bolo zistené nedodržanie zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy, pretože záverečný účet obce neobsahoval zákonom stanovené údaje, prerokovanie záverečného účtu nebolo uzavreté zákonom stanoveným výrokom a návrh záverečného účtu obce nebol predložený na verejnú diskusiu.

Obec nemala overenú účtovnú závierku za rok 2010 audítorm, čo bolo v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy. Kontrolovaný subjekt mal vypracovanú výročnú správu, ktorej súlad s účtovnou závierkou nebol overený audítorm, čím bol porušený zákon o účtovníctve.

3. Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a nakladaní s majetkom

3.1 Prenájom obecných nájomných bytov

Kontrolovaný subjekt nemal vypracované zásady hospodárenia s majetkom obce.

- Nájomné v časti Dreveník

V roku 2009 OZ prijalo uznesenie na odpustenia nedoplatkov pre 113 obecných nájomných bytov v časti Dreveník v celkovej sume 134 797 eur. Okresná prokuratúra vydala protest prokurátora proti schválenému uzneseniu. V júni 2011 OZ schválilo zrušenie sporného uznesenia a dohodlo splácanie nedoplatkov na nájomnom v mesačných splátkach od 5 do 10 eur. Kontrolou bolo zistené, že počet podpísaných dohôd o splácaní nedoplatku na nájomnom (nájomné, vodné, poplatok za komunálny odpad, fond opráv) mal byť v počte 108, pričom k 01.12.2011 bolo podpísaných 19 dohôd o splácaní nedoplatku na nájomnom, čo predstavovalo 18 % z celkového počtu dohôd.

Na financovanie výstavby nájomných bytov v časti Dreveník bola použitá dotácia a vlastné zdroje. Predpis nájomného bol v roku 2010 v sume 9 474 eur, pričom nájomníci uhradili sumu 4 094 eur, čo predstavovalo 43,2 % z predpisu nájomného. Obec nezasielala písomné výzvy nájomníkom na zaplatenie dlhu na nájomnom, nedala výpoveď z nájmu, z dôvodu neplatenia nájmu v zmluvne stanovenom termíne. Kontrolovaný subjekt si neuplatňoval poplatok z omeškania platenia nájomného v zmysle podpísaných nájomných zmlúv. Uvedeným konaním obec porušila zákon o majetku obcí.

- Nájomné v časti Hodkovce

Kontrolou bolo zistené, že výška nájmu za osem nájomných bytov v časti Hodkovce nepokrývala splátky úverov a poplatkov v roku 2010 v sume 11 632 eur. Predpísané nájomné za vyššie uvedené nájomné byty bolo v sume 4 774 eur, pričom nájomníci uhradili sumu 4 312 eur, čo predstavovalo 91 % predpisu nájomného, t. j. 6 858 eur bolo hradených z prostriedkov obce. Obec zaslala každému nájomníkovi dodatok k nájomnej zmluve o zvýšení výšky nájomného, ktorú nájomníci nepodpísali a taktiež OZ neschválilo zvýšenie výšky nájmu v navrhovanom všeobecne záväznom nariadení.

3.2 Odmeňovanie

Starostovi obce bola v roku 2009 schválená odmena v sume 3 320 eur, na ktorú bol vydaný protest prokurátora. V júni 2011 poslanci odsúhlasili zrušenie uznesenia o schválení odmeny. Následne starosta obce podpísal dohodu o splátkovom kalendári, v ktorej sa zaviazal vrátiť odmenu mesačnými splátkami 100 eur. Do skončenia výkonu kontroly boli starostovi vykonané štyri zrážky zo mzdy v určenej výške.

V roku 2010 boli starostovi vyplatené odmeny v celkovej sume 4 100 eur, a to v mesiaci september v sume 3 300 eur a v mesiaci október v sume 800 eur. Kontrolou bolo zistené, že odmeny starostovi schválilo OZ koncom roka 2009 v sume 3 300 eur. Doplatenie odmeny v sume 800 eur bolo realizované na základe písomného príkazu starostu obce z dôvodu, že mu bola odmena odsúhlasená v „čistom“. Z vyplatených odmien starosta neznížil svoj dlh voči obci. Kontrolovaný subjekt vyplatil starostovi odmeny o 800 eur viac oproti schválenému uzneseniu OZ, čím porušil zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

3.3 Používanie služobných motorových vozidiel

Kontrolou používania služobných motorových vozidiel sa preukázalo, že obec porušila zákon o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď:

- pri prevádzke dvoch motorových vozidiel nevedela zdokladovať účel použitia pohonných látok nakúpených obcou v roku 2010 v sume spolu 4 417 eur, pretože nevedela knihy jász,
- vykonala v apríli 2010 opravu úžitkového motorového vozidla v sume 100 eur, pričom v nasledujúcom mesiaci bolo vyradené z prevádzky.

Pohonné látky boli viackrát nakupované v ten istý deň na tej istej čerpacej stanici v časovom slede niekoľkých minút.

3.4 Prevádzkovanie verejného osvetlenia

Obec v roku 2010 nezabezpečila odberné miesto Dobrá vôľa proti nelegálnemu odberu elektrickej energie v množstve približne 4 177 kWh v sume 870 eur, čím došlo k porušeniu zákona o majetku obcí, pretože orgány obce boli povinné hospodáriť s majetkom v prospech rozvoja obce.

3.5 Zabezpečenie dodávky pitnej vody pre nájomné byty a domácnosti obce

Uznesením OZ z roku 2009 bola určená paušálna platba za odber pitnej vody v sume 1,65 eur mesačne na osobu, ktorá nepokrývala náklady vynaložené obcou. Dodávateľ fakturoval obci v roku 2010 za odber pitnej vody sumu 52 353 eur, ktorá nebola uhradená z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Obecný úrad stanovil obyvateľom obce za odber pitnej vody v roku 2010 výšku úhrady v celkovej sume 19 513 eur, čo predstavovalo 37,3 % z fakturovanej sumy. Zo stanovenej čiastky obyvateľia uhradili obci sumu 8 074 eur. Uvedeným konaním obec porušila finančnú disciplínu podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď subjekt verejnej správy nebol oprávnený zaväzovať sa na také úhrady, ktoré nemal zabezpečené v rozpočte na bežný rozpočtový rok a zaťažil nasledujúce rozpočtové roky z dôvodu nedostatku zdrojov v bežnom rozpočtovom roku.

3.6 Zriadenie obecnej stráže

Obvodný úrad v Košiciach uzavrel v roku 2010 s kontrolovaným subjektom zmluvu za účelom zabezpečenia úloh prevencie kriminality na projekt „Prevencia sociálnej patológie v obci Žehra“, na základe ktorej poskytol obci príspevok v sume 6 000 eur na bežné výdavky projektu. Obec sa zaviazala spolufinancovať projekt v sume 20 % z poskytnutej dotácie.

Obec spolufinancovala projekt v sume 1 831 eur, z tejto sumy použila 1 482 eur na iný účel (na občerstvenie), než aký bol schválený OZ, čím konala v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

Obec vynaložila verejné prostriedky v sume 7 831 eur neefektívne pretože projekt v roku 2011 nepokračoval z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov obce, t.j. nebola zabezpečená udržateľnosť projektu, čím došlo k porušeniu zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy.

3.7 Aktivačné práce a menšie obecné služby

Obec v roku 2011 uzavrela s 214 občanmi obce, ktorí boli uchádzačmi o zamestnanie (ďalej len „UoZ“), dohody o podmienkach vykonávania menších obecných služieb organizovaných obcou.

Kontrolou na mieste dňa 06.12.2011 bolo zistené, že sa UoZ na pracoviskách v čase od 09.00 h do 09.50 h nenachádzali, okrem obecného cintorína, kde pracovali štyria UoZ. Z predložených evidenčných listov dochádzky vyplývalo, že UoZ dňa 06.12.2011 do 06.00 h nepotvrdili svojim podpisom nástup do zamestnania a nepotvrdili ani nástup do zamestnania a jeho ukončenie dňa 05.12.2011.

Obec porušila svoje povinnosti uvedené v dohodách tým, že dňa 06.12.2011, neskontrolovala evidenčné listy dochádzky UoZ, nezaradila ich do výkonu menších obecných služieb a nevyžadovala od nich vykonávanie menších obecných služieb v priebehu dňa.

3.8 Plnenie daňových príjmov z miestnych daní a postup obce pri výkone správy miestnych daní

Obec ako správca dane v kontrolovanom období nepostupovala v súlade so zákonom o správe daní a poplatkov a zákonom o majetku obcí, keď voči svojim daňovým dlžníkom nezačala daňové exekučné konanie v prípade daní z nehnuteľností u dvoch právnických osôb v sume 22 188 eur a troch fyzických osôb v sume 189 eur.

Kontrolou bolo zistené, že výzvy na úhradu daňových nedoplatkov zaslané obcou, neobsahovali predpísané náležitosti podľa zákona o správe daní a poplatkov.

Obec neúčtovaním daňových pohľadávok a daňových výnosov v tom účtovnom období, v ktorom vznikli, bez ohľadu na deň ich úhrady, inkasa alebo na deň ich úhrady iným spôsobom konala v rozpore so zákonom o účtovníctve.

3.9 Poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady

Uznesením OZ z roku 2009 bol schválený poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v sume 0,0165 eur za osobu a kalendárny deň, ktorý nepokrýval náklady vynaložené obcou za zneškodnenie komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu.

Dodávateľ služby vývozu a zneškodnenia komunálneho odpadu a separovaného zberu fakturoval obci v priebehu roka 2010 sumu 13 696 eur. Z celkovej fakturovanej sumy obec uhradila v roku 2010 sumu 2 379 eur a v roku 2011 do začatia výkonu kontroly sumu 4 155 eur.

Obec vyrubila poplatníkom na rok 2010 poplatok za komunálne odpady v sume 6 690 eur a v roku 2011 vystavila faktúry dvom právnickým osobám na úhradu poplatku za komunálne odpady za rok 2010 v sume 1 569 eur, čo bolo 60,3 % z nákladov obce na vývoz a zneškodnenie komunálneho odpadu. Z vyrubených poplatkov poplatníci uhradili v roku 2010 sumu 2 214 eur.

Kontrolovaný subjekt nevyrubil poplatok za komunálny odpad v časti Dreveník, nakoľko poplatok za odpad bol súčasťou vyčísleného nájmu za nájomné byty a týkalo sa to 807 občanov, ktorí bývali v obecných nájomných bytoch. Občania bývajúci v osade (v počte 773 občanov) nikdy neplatili poplatok za odpad aj napriek tomu, že boli prihlásení na trvalý pobyt v obci, čo bolo v rozpore so zákonom o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Obec nepostupovala v súlade so zákonom o majetku obcí, keď nevyzvala poplatníkov, ktorí miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady za rok 2010 neuhradili a vo veci neuhradených poplatkov nekonala.

3.10 Používanie telekomunikačných zariadení

Kontrolou bolo zistené, že starosta obce a zamestnanci obce používali mobilné telefóny aj na súkromné účely, bez toho, aby boli dohodou medzi obcou a užívateľom mobilného aparátu upravené podmienky používania služieb mobilného operátora.

Obec postupovala v rozpore so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy, keď vynaložila 949 eur na telefonické hovory do Veľkej Británie a Severného Írska a na dobíjanie kreditov, čo bolo nedodržaním účelu použitia verejných prostriedkov.

4. Úroveň vnútorného kontrolného systému

Na základe výsledkov z vykonanej kontroly v obci bol vnútorný kontrolný systém na nízkej úrovni. Obec nevykonávala predbežnú finančnú kontrolu v súlade so zákonom o finančnej kontrole a vnútornom audite.

Kontrolná činnosť hlavného kontrolóra nebola vykonávaná nezávisle a nestranne v súlade so základnými pravidlami kontrolnej činnosti, pretože v období šiestich mesiacov vykonával súbežne aj funkciu sociálneho pracovníka obce, čím bol porušený zákon o obecnom zriadení. Za uvedené obdobie mu bola vyplatená mzda na účet v sume 3 199 eur a obec odviedla odvody v sume 1 144 eur, čím došlo k porušeniu zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy v sume 4 343 eur.

Zhrnutie

V roku 2010 obec dosiahla schodok hospodárenia a súčasne bola v ozdravnom režime. Aj napriek svojej nepriaznivej ekonomickej situácii obec v značnej miere financovala službu vývozu a zneškodnenia komunálneho odpadu, dodávku pitnej vody a splátky úverov použitých na výstavbu obecných bytov pre niektorých obyvateľov obce.

Obec neoprávnene vyplatila odmeny starostovi obce, nesledovala účel použitia služobných mobilných telefónov a motorových vozidiel aj napriek skutočnosti, že obec nedisponovala finančnými prostriedkami na zabezpečenie základných funkcií obce.

Kontrolovaný subjekt nezabezpečil dostatočne príjmy obce, keď vymáhanie daní, poplatkov a nájomného bolo málo účinné. Obec nechránila svoj majetok proti zneužitiu v prípade nelegálneho odberu elektrickej energie.

Na základe vykonanej kontroly obec prijala 16 opatrení na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov, ktorých plnenie bude NKÚ SR v rámci svojej činnosti sledovať a kontrolovať.